

ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในตำนาน นิทาน และเพลงของกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี่

Female Images In Myths Legends and Ballads In Buyei

Ethnic Group

หญู ฟาง¹, เทพพร มังธานี² และ ธนิต โตอดิเทพย์³

Yu Fang¹, Thepporn Mungthane² and Tanit Toaditthep³

^{1,2,3}หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิตศึกษาไทยศึกษา

^{1,2,3}Department Thai studies

^{1,2,3}คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

^{1,2,3}Faculty of Humanities and Social Sciences

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยบูรพา

^{1,2,3}Burapha University

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในตำนาน นิทาน และเพลงของกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการสร้างภาพลักษณ์ผู้หญิงในตำนาน นิทาน เพลงของกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี่ 2) วิเคราะห์ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในตำนาน นิทาน และ เพลงของกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี่ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) จากตำนาน นิทานและเพลงของกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี่ที่เก็บรวบรวมและได้ตีพิมพ์เผยแพร่จำนวน 26 เล่ม ใช้วิธีการวิเคราะห์ดัตวบท (Textual Analysis) โดยใช้แนวคิดภาพลักษณ์ และแนวคิดวรรณกรรมวิจารณ์แนวสตรีนิยมและเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการสร้างภาพลักษณ์ผู้หญิงในตำนาน นิทาน เพลงของกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี่นั้นเป็นกระบวนการสร้างผ่านองค์ประกอบของวรรณกรรม คือสร้างผ่านโครงเรื่องของตำนาน นิทานและเพลง และสร้างผ่านตัวละคร 5 ตัวละคร ได้แก่

ตัวละครเทพธิดา ตัวละครแม่ ตัวละครวีรสตรี ตัวละครภรรยาและตัวละครหญิงพรหมจรรย์ ในส่วนของการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในตำนาน นิทาน เพลงของกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี้พบว่า มี 2 ภาพลักษณ์หลัก คือ 1) ภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่นิยมตามชนบ 2) ภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่นิยมผ่านมโนทัศน์ของผู้หญิง โดยมีภาพลักษณ์ร่างกาย ภาพลักษณ์พฤติกรรม และภาพลักษณ์นิสัยความเป็นหญิงในประกอบการสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิง

คำสำคัญ: ภาพลักษณ์ของผู้หญิง, ตัวละคร, ตำนาน นิทาน และเพลง, กลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี้

Abstract

Research on the Female Images in Myths Legends and Ballads in Buyei Ethnic Group. The purpose of this research is to 1) study the process of constructing the Female Images and 2) analyze the Female Images in Myths Legends and Ballads in Buyei Ethnic Group. It was made by qualitative research with application to documentary research method to study information from folk literature books of the Buyei ethnic group that were collected and published in a total of 26 volumes. Three theories were considered in the research as Textual Analysis theory, Image theory and the Feminist Literary Criticism theory. The results of the research were presenting in descriptive analysis.

The results of the research revealed that 1) the process of constructing the Female Images in Myths Legends and Ballads in Buyei Ethnic Group through literary elements, which is created through the plots of Myths Legends Ballads and 5 characters, including the goddess, mother, heroine, wife and virgin. 2) There are two main female images in Myths Legends and Ballads in Buyei Ethnic Group, as the traditional female image and the female image being defined by females, according to body image, behavioral image and temperament image.

Keywords: Female Images, character, Myths Legends and Ballads, Buyei Ethnic Group

บทนำ

ภาพลักษณ์ (Image) เป็นการฉายภาพอารมณ์ของมนุษย์สู่โลกภายนอกและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับโลกมนุษย์ที่แท้จริง เป็นภาพที่สะท้อนคุณลักษณะพื้นฐาน บุคลิกภาพ ของบุคคล บทบาท สถานภาพ และความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม ยังหมายถึงความรู้สึก จินตภาพหรือภาพที่เกิดขึ้นในจิตใจ เป็นความรู้สึกนึกคิดของบุคคล ซึ่งเป็นภาพที่อาจจะได้มาจากทั้งประสบการณ์ทางตรง (Direct Experience) และ ประสบการณ์ทางอ้อม (Indirect Experience) ของบุคคลนั้น ภาพลักษณ์เป็นการสร้างขึ้น มาจากองค์ประกอบต่าง ๆ เป็นความรู้เชิงอัตวิสัย (Subjective knowledge) (Kenneth E. Bouliding, 2518) หมายความว่า ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น ในกระบวนการ สร้างภาพลักษณ์มีหลายสิ่งหลายอย่างถูกรวมเข้าไว้ในจินตนาการ ภาพลักษณ์ที่สร้างขึ้นนี้ มีต้นกำเนิดมาจากความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น เป็นภาพตัวแทนของความแตกต่าง ทางวัฒนธรรมในความเป็นจริงที่สามารถแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น ในสังคม วรรณกรรมเป็นผลผลิตของความเข้าใจจากผู้อื่นที่ได้รับจากประสบการณ์ทางสังคม เป็นภาพสะท้อนและภาพจำลองของสังคมในแต่ละยุคสมัยที่ถูกจำลองหรือนำเสนอภาพ สะท้อนโดยนักเขียนของยุคสมัยนั้น ๆ แสดงให้เห็นแง่มุมต่าง ๆ ของสังคม โดยพรรณนา ถึงตัวละคร โครงเรื่อง และภูมิหลังในวรรณกรรม และแสดงออกเป็นความรู้สึก ความนึกคิด ของมนุษย์และของสังคม การศึกษาภาพลักษณ์ในวรรณกรรมทำให้สังคมกับวรรณกรรม มีความเชื่อมโยงและแสดงเป็นจินตนาการร่วมออกมา (เจตนา นาควัชระ, 2520)

ตำนาน นิทานและเพลงซึ่งเป็นวรรณกรรมประเภทมุขปาฐะที่สืบทอดกันมาด้วย วิธีการบอกเล่าจากรุ่นสู่รุ่นเป็นหลายชั่วอายุคน ภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่สร้างผ่าน วรรณกรรมพื้นบ้าน เป็นผลผลิตของกลุ่มชน เป็นภาพสะท้อนถึงความคิด อุดมการณ์หรือ เป็นการคาดหวังจากสังคมหรือกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่ง กลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี่เป็นชนกลุ่มน้อย กลุ่มหนึ่งใน 56 เผ่าในภาคตะวันตกเฉียงใต้ของสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นชาติพันธุ์ ปลูกข้าวมาแต่โบราณ มีต้นกำเนิดมาจาก ชาวลัวะเย่ (Luoyue) ซึ่งเป็นสายหนึ่งของไป่เย่ (Baiyue) โบราณ (Huang Yiren, 1999) ในแง่ของชาติพันธุ์ กลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี่และไทย มีต้นกำเนิดใกล้ชิด ใน “สารานุกรมจีน ชาติ” (Chief Editor of the Ethnic Volume Editorial Committee of the Encyclopedia of China Editorial Committee, 1986)

บันทึกไว้ว่า “คนไทยหรือที่เรียกกันว่าชาวสยาม ใช้ภาษาไทย และจัดอยู่ในตระกูลภาษาจ้วง-ตัง(ตระกูลไท-กะไต) ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับไป๋เยว่” ภาษาบูยี้กับภาษาไทยเป็นภาษาอยู่ในตระกูลไท-กะไต (Tai-kadai) และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับไป๋เยว่ (Baiyue) การศึกษาภาพลักษณ์ผู้หญิงในวรรณกรรมอาจจะช่วยให้เห็นลักษณะและบทบาทของผู้หญิงในกลุ่มชาติพันธุ์

ผู้หญิงบูยี้ในวรรณกรรมกลุ่มชาติพันธุ์บูยี้มีภาพลักษณ์เด่นชัดคือ เป็นผู้เสียสละ ผู้มีการสร้างสรรค์ในด้านศิลปะวัฒนธรรม รักแรงเกลียดแรง กล้าพูดกล้าทำ เป็นฝ่ายต่อต้านธรรมเนียมการแต่งงานแบบเก่า ผู้กล้าหาญในการต่อสู้เพื่อชนชั้น ผู้มีสติปัญญา ซื่อสัตย์ต่อความรักและยึดถือสามีเป็นหลัก (Gu Yin, 2001: 89-93) จากความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงกับเพศตรงข้ามในสังคมบูยี้เห็นได้ว่าชายและหญิงมีฐานะไม่เท่าเทียมกัน เช่น ในคัมภีร์กู่เซี่ยได้บันทึกว่า ลูกสาวในบ้านถ้าแต่งงานไปแล้วไม่มีสิทธิในการการสืบทอดมรดกซึ่งต่างกับเพศชาย ลูกสะใภ้มีบทบาทความสำคัญต่อครอบครัวในด้านความมั่นคงและความสามัคคี มีความจำเป็นต้องสั่งสอนการให้การแบ่งงานในครอบครัวชัดเจน เข้าใจเห็นใจสามี และมีคุณธรรม พูดน้อยถึงจะทำให้ทำให้ครอบครัวมีความสุขและมั่นคงได้ (Jia Chenjiao, 2020: 69) เห็นได้ว่าในสังคมบูยี้มีบทบาทอย่างสูงในด้านครอบครัวและมีคุณลักษณะความเป็นบูยี้ ภาพลักษณ์ผู้หญิงในตำนาน นิทานและเพลงที่มีภาพลักษณ์หลากหลาย จึงมีความสำคัญในการเข้าใจภาพลักษณ์ของผู้หญิงในการสะท้อนและกำหนดบทบาท และสถานะของผู้หญิงในสังคม เพื่อส่งเสริมการเข้าใจและการรับรู้ความคิดของกลุ่มชาติพันธุ์บูยี้ที่มีต่อผู้หญิง ภาพลักษณ์ของผู้หญิงเหล่านี้เป็นการตีความความหมายของภาพที่ได้รับรู้โดยผ่านประสบการณ์ทางตรงและประสบการณ์ทางอ้อม ในกระบวนการรับรู้และการให้ความหมายนี้ ตัวบทของผู้สร้างที่เป็นเพศชาย ตัวบทจากผู้สร้างที่เป็นเพศหญิง ความสัมพันธ์ระหว่างเพศหญิงกับเพศชาย รวมเข้ามามีบทบาทส่งผลต่อกระบวนการของการเกิดหรือการสร้างภาพลักษณ์ (Process of Imagery) จึงทำให้ภาพลักษณ์ของผู้หญิงอาจมีความแตกต่างในการจินตนาทางเพศและบทบาททางเพศ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาด้านาน นิทาน และเพลงของกลุ่มชาติพันธุ์บูยี้จะบอกเล่าภาพลักษณ์ผู้หญิงเป็นลักษณะแบบไหน การสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิงในลักษณะนี้ได้สะท้อนความคิดอะไรบ้างในการสร้าง โดยจากหนังสือ ตำนาน นิทาน เพลง

ของกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี้ที่ได้เผยแพร่ตีพิมพ์เป็นเล่มหนังสือจำนวน 26 เล่ม ซึ่งประกอบไปด้วยโครงเรื่อง และเนื้อหาที่มีตัวละครหญิง โดยใช้แนวคิดองค์ประกอบวรรณกรรมระบุการถอดรหัสตัวบทจากตำนาน นิทานและเพลงในการวิเคราะห์กระบวนการสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิง แนวคิดภาพลักษณ์พิจารณาภาพลักษณ์ที่สร้างขึ้น แนวคิดวรรณกรรมวิจารณ์แนวสตรีนิยมเป็นกรอบในการทำความเข้าใจความสัมพันธ์ทางเพศ ช่วยเสริมความเข้าใจต่อภาพลักษณ์ของผู้หญิงในวรรณกรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากระบวนการสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิงในตำนาน นิทาน และเพลงของกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี้
2. เพื่อวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในตำนาน นิทาน และเพลงของกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี้

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีข้อสรุป 3 ประเด็นหลักได้แก่

1) การศึกษาความเชื่อมโยงและความสำคัญระหว่างภาพลักษณ์หญิงกับวัฒนธรรมเป็นหลัก จากมุมมองคติชนวิทยา เพื่อสำรวจปัจจัยและความหมายภาพลักษณ์ผู้หญิง เช่น ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในวรรณคดีพื้นเมืองกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง (Su Xiaohong, 2012) ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในตำนานเทศกาลของกลุ่มชาติพันธุ์ในมณฑลยูนนาน (Wang Zihua, 2004) ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในวรรณคดีพื้นบ้านกลุ่มชาติพันธุ์ฮาซาชื่อ (Ma Yida, 2001) Bao ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในวรรณคดีกลุ่มชาติพันธุ์ซีปี้ (Zhang Yanan, 2020)

2) ศึกษาภาพลักษณ์ผู้หญิงในงานวรรณกรรมของนักเขียนชายและหญิงในยุคเดียวกันหรือวรรณกรรมประเภทเดียวกัน โดยเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างนักเขียนชายและหญิง สำรวจวาทกรรมเพศที่อยู่ในภาพลักษณ์ เช่น ดุษฎีนิพนธ์ของ Liu Chuanxia (2004) จินตนาการทางเพศทำให้การสร้างภาพลักษณ์ทางสังคมในจีนเกี่ยวข้องกับการเมืองทางเพศและสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมจึงมีความแตกต่างกันและ วิทยานิพนธ์ของ Zhang Xuwei (2011) ผู้หญิงที่ถูกสร้างขึ้นมีความแตกต่างกันระหว่างผู้เขียนชายและผู้เขียนหญิง

3) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ของผู้หญิง ประเด็นนี้งานวิจัยของประเทศจีนให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์ในวรรณคดีและนวนิยาย งานวิจัยของไทยมีการศึกษาจากเพลง เช่นงานวิจัยของสันติ ทิพนา (2018) ภาพลักษณ์ผู้หญิงสมัยใหม่ในบทเพลงลูกทุ่งของไบเตย อาร์สยาม งานวิจัยของอรบุษย์ บุษย์เพชร, พชลินจ์ จินนุ่น (2021) การประกอบสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิงสมัยใหม่ในวรรณกรรมเพลงของจ๊ะ อาร์สยาม เป็นการมองภาพลักษณ์ลักษณะคู่ตรงข้าม เชิงบวกกับเชิงลบ สมัยใหม่กับสมัยเก่า

4) การศึกษาการบวนการสร้างของภาพลักษณ์ผู้หญิงจากองค์ประกอบวรรณกรรม เช่น งานวิจัยของ ณัฐธยา ยศสอน (2020) ภาพลักษณ์ตัวละครได้สร้างตามองค์ประกอบของวรรณกรรม คือ โครงเรื่อง ฉาก และบทสนทนา การสร้างผ่านกลวิธีในการใช้ภาษา เช่นบทความวิจัยของอรบุษย์ บุษย์เพชร, พชลินจ์ จินนุ่น (2021) สร้างผ่านการสร้างตัวละครโดยตรงและโดยอ้อม บทความวิจัยของ อรจิรา อัจฉริยไพบูลย์ (2007) ที่สร้างภาพลักษณ์ผ่าน กลวิธีสื่อความโดยตรงและกลวิธีสื่อความโดยการเสนอแนะ และพัชราวลี จินนิกร (2016) การสร้างภาพลักษณ์จากการใช้ภาษาคู่ตรงข้ามการใช้สัญลักษณ์และการใช้อุปมาอุปมัย

จากการทบทวนงานวิจัยข้างต้น ยังไม่มีการศึกษาเรื่องภาพลักษณ์ผู้หญิงกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี้ มีแต่ประเด็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหมายและคุณค่าจากภาพลักษณ์ผู้หญิงในกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ยังขาดงานวิจัยที่ศึกษากระบวนการสร้างภาพลักษณ์จากโครงเรื่อง การสร้างตัวละครและภาพลักษณ์โดยตรงในวรรณคดีพื้นบ้านกลุ่มชาติพันธุ์ ดังนั้นการศึกษาคครั้งนี้จะใช้แนวคิดองค์ประกอบวรรณกรรมวิเคราะห์กระบวนการสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิงและใช้แนวคิดภาพลักษณ์และแนวคิดการวิจารณ์วรรณกรรมวิเคราะห์ภาพลักษณ์ผู้หญิงที่สร้างขึ้นผ่านตำนาน นิทานและเพลง

ในส่วนของแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจะพบว่ามีแนวคิดหลายแนวคิด ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดแนวคิดหลักที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

1) แนวคิดภาพลักษณ์ (Image) ภาพลักษณ์เกิดจากการใช้ถ้อยคำสร้างให้เกิดความคิด ความรู้สึกและความประทับใจโดยอาศัยจินตนาการคิดคำนึงจนปรากฏภาพในใจของผู้อ่าน (กุหลาบ มัลลิกะมาส, 2537) เป็นภาพที่เกิดขึ้นในใจ เช่น ภาพที่มีต่อบุคคล (Person) องค์กร (Organization) หรือสถาบัน (Institution) (วิรัช ลภีรัตนกุล, 2540)

ภาพลักษณ์เป็นภาพที่สะท้อนคุณลักษณะพื้นฐาน บทบาท และความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม ยังหมายถึงความรู้สึก จินตภาพหรือภาพที่เกิดขึ้นในจิตใจ ภาพลักษณ์ไม่ได้เกิดขึ้นเองทั้งหมด แต่ถูกสร้างขึ้นอย่างมีความหมายและให้มีความสัมพันธ์กับสังคม

2) ภาพลักษณ์ของผู้หญิงตามแนวคิดวรรณกรรมวิจารณ์แนวสตรีนิยม เกิดขึ้นพร้อมกับวรรณกรรมวิจารณ์แนวสตรีนิยมตะวันตก ผู้ชายนิยามตัวเองว่าเป็น "ตัวบุคคล" (self) และผู้หญิงเป็น "คนอื่น" (other) ภาพลักษณ์ของผู้หญิงถูกผู้ชายสร้างขึ้นและผู้หญิงกลายเป็น "เพศที่สอง" ไม่ได้ถูกกำหนดโดยเงื่อนไขทางชีววิทยาโดยกำเนิด แต่เป็นเพราะวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์แบบปิตาธิปไตย (Simone de Beauvoir, 2011) ที่นักเขียนชายสร้าง Sexual Politics ในโลกแห่งความจริงโดยสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิงผ่านงานวรรณกรรม ทำให้ผู้หญิงที่ถูกกดขี่เพื่อเป็นกลยุทธ์ในการควบคุมและครอบงำซึ่งเป็นการเมืองความสัมพันธ์ระหว่างเพศ (Kate Millett, 2016) จึงมีการนำไปสู่ "จินตนาการผู้หญิง" ให้ความสนใจกับเสียงของนักเขียนหญิง การเน้นความแตกต่างระหว่างเพศ นักสตรีนิยมฝรั่งเศส ลิวซ์ อิริกาเรย์ (Luce Irigaray) ใช้ทฤษฎีช่วงจินตภาพ (the imaginary phase) กับช่วงสัญลักษณ์ (the Symbolic phase) ของลากอง (Lacan) วิชาภักซ์ความแตกต่างระหว่างหญิงชาย สรุปคือแนวคิดการวิจารณ์ภาพลักษณ์ผู้หญิงได้สร้างประเด็นหลักในการวิจารณ์ภาพลักษณ์ผู้หญิง คือ การวิพากษ์ระบบสังคมชายเป็นใหญ่ (Patriarchy) ที่เป็นศูนย์กลางในระบบการเมือง เศรษฐกิจและวัฒนธรรม ภาพลักษณ์ผู้หญิงมีระบบด้านการบ่งบอกและสร้างความหมาย

3) กระบวนการสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิงจากองค์ประกอบวรรณกรรม ซึ่งสร้างผ่านโครงเรื่อง (Plot) และตัวละคร (Character) (ธัญญา สังขพันธานนท์, 2539) การสร้างโครงเรื่องเกี่ยวกับภาพลักษณ์ผู้หญิงเป็นลำดับของเหตุการณ์ที่ประกอบเข้าเป็นเรื่องเป็นรูปแบบ (Form) ของการดำเนินเรื่อง เป็นขั้นตอนต่าง ๆ ที่ของการเปลี่ยนแปลงจากสถานการณ์ต้นเรื่องไปสู่สถานการณ์ปลายเรื่อง และสถานการณ์เหล่านี้ต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นเหตุเป็นผลเสมอ (นพพร ประชากุล, 2552) การสร้างตัวละครเป็นวิธีการสร้างให้ตัวละครมีลักษณะใดลักษณะหนึ่ง โดยมีกระบวนการสร้างจากจำนวนประเภท โครงสร้าง ลักษณะ การปรากฏตัวของตัวละคร การสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิงเพื่อให้ผู้อ่านรับรู้ตัวละครนี้มี "ความเป็นมนุษย์" แล้วนำมาปรุงแต่งขึ้นตามจินตนาการหรือจุดประสงค์ทางศิลปะให้เกิดเป็นคนที่ขึ้นมา (นพพร ประชากุล, 2552)

วิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นมาจากองค์ประกอบวรรณกรรมในตำนาน นิทานและเพลง โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้ 1) แหล่งข้อมูลในการศึกษา จะจำแนกแหล่งข้อมูลในการศึกษาของครั้งนี้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ 1.1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นหนังสือวรรณคดีพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี่ที่เก็บรวบรวมไว้แล้วและได้เผยแพร่ตีพิมพ์เป็นเล่มหนังสือภาษาจีนทั้งหมด 26 เล่ม 1.2) ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จากงานวิจัย วิทยานิพนธ์ คุชกันิพนธ์ หนังสือวิชาการ และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยที่นำมาวิเคราะห์เพื่อตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้งเอกสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ โดยพิจารณาจากหัวข้อวิจัย แนวคิดหลักในการศึกษา และวัตถุประสงค์ในงานวิจัย จะเป็นแนวทางและตัวอย่างในการศึกษาที่สำคัญ 2) การเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลในการวิเคราะห์มีทั้งตัวบทและการถอดรหัสความหมายที่เกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์ของผู้หญิง โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ขั้นตอน 2.1) การสำรวจและเก็บรวบรวมเอกสารงานวิจัยและหนังสือที่เกี่ยวข้องกับตำนาน นิทานและเพลงของกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี่ จำแนกเป็นการสำรวจรายชื่อหนังสือและเอกสารทางวิชาการทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านตำนาน นิทานและเพลงของกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี่ โดยมีรูปแบบสำคัญคือ เป็นหนังสือที่เกี่ยวข้องกับตำนาน นิทานและเพลงของกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี่ รวมถึงที่เป็นประเภทวรรณกรรมดั้งเดิม (Traditional Literature) วรรณคดีพื้นบ้าน หนังสือโบราณ ประเภทหนังสือหลักที่บันทึกถึงตำนาน นิทานและเพลงของกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี่ เป็นหนังสือที่มีการจัดพิมพ์สู่สาธารณะโดยสำนักพิมพ์ 6 แห่งที่มีวัตถุประสงค์ในการผลิตให้กับการบันทึกและการเผยแพร่ของกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี่ ได้แก่สำนักพิมพ์วรรณกรรมพื้นบ้านและศิลปะของจีน มีทั้งหมด 16 เล่ม สำนักพิมพ์ประชาชนมณฑลกุ้ยโจวมี 2 เล่ม สำนักพิมพ์ชนชาติมี 2 เล่ม สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยกุ้ยโจวมี 2 เล่ม สำนักงานปฏิบัติการรวบรวมและวิจัยหนังสือโบราณของชนกลุ่มน้อยแห่งชาติ 1 เล่ม และสำนักพิมพ์ซุไฮ่ 1 เล่มทั้งสิ้นมีจำนวน 26 เล่ม เป็นหนังสือที่เขียนและแต่งขึ้นด้วยภาษาจีนและภาษาปู้ยี่เท่านั้น เป็นหนังสือที่มีการปรากฏตัวของภาพลักษณ์ผู้หญิงโดยจะปรากฏในฐานะภาพลักษณ์ผู้หญิงประเภทใดก็ได้เป็นหนังสือในรูปแบบของตำราวิชาการและเป็นหนังสือที่ตีพิมพ์

ในช่วงเวลาปี ค.ศ. 1959- ค.ศ. 2021 2.2) การคัดเลือกหน่วยวิเคราะห์ เป็นทำการวิเคราะห์ ด้วยบทตามข้อมูลที่ค้นพบทีละส่วนและสรุปเป็นประเด็น จากนั้นจะทำการเรียบเรียงข้อมูล ทั้งหมดตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ 3) การตรวจสอบข้อมูล ตรวจสอบความ น่าเชื่อถือและความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูล ตรวจสอบ ข้อมูลปฐมภูมิทั้งหมดที่นำมา วิเคราะห์ได้รับการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาและ วรรณกรรมจีน จำนวนอย่างน้อย 2 ท่าน และตรวจสอบหน่วยวิเคราะห์จากแนวคิด การเลือกตัวอย่างในเชิงคุณภาพที่เจาะจงจากโจทย์หรือวัตถุประสงค์วิจัย (purposeful sampling) 4) การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ด้วยบท (Textual Analysis) เพื่อศึกษา กระบวนการสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิงในตำนาน นิทาน และเพลงของกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี่ และการวิเคราะห์ด้วยแนวคิดทฤษฎี (Theory Analysis) ในประเด็นศึกษาภาพลักษณ์ ผู้หญิงในตำนาน นิทาน เพลง 5) นำเสนอผลการวิจัยในลักษณะการพรรณนาวิเคราะห์ (descriptive analysis)

ผลการวิจัย

1. กระบวนการสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิงในตำนาน นิทาน เพลงของกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี่

กระบวนการสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิงผ่านโครงสร้างวรรณกรรม ได้แก่ การ สร้างผ่านโครงเรื่องและการสร้างผ่านตัวละคร

1.1 การสร้างผ่านโครงเรื่อง

จากการศึกษาโครงเรื่องในหนังสือตำนาน นิทานและเพลงของกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี่จำนวน 26 เล่ม พบว่า กระบวนการสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิงผ่านโครงเรื่อง จำแนกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มตำนานนิทานมีจำนวน 13 เล่ม กลุ่มเพลงมีจำนวน 12 เล่ม และกลุ่มตำนาน นิทานและเพลงจำนวน 1 เล่ม โดยสามารถแบ่งเป็นตำนาน นิทาน และเพลงโดยมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1-1 จำนวนเรื่องที่มีภาพลักษณ์ผู้หญิงในหนังสือแต่ละประเภท

ประเภทหนังสือ จำนวนเรื่อง	ตำนาน	นิทาน	เพลง	รวม
จำนวนเรื่อง	54	428	1,201	1683
จำนวนเรื่องที่มีภาพลักษณ์ผู้หญิง	15	105	906	1026
ร้อยละ	1.46%	10.23%	88.30%	100.00%

การสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิงในตำนาน นิทานและเพลง โดยจำแนกเป็นการสร้างผ่านตำนาน จำนวน 15 ชื่อเรื่อง จากตำนานสร้างโลก ตำนานดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ ตำนานวัฒนธรรม ตำนานน้ำท่วม เป็นหลัก การสร้างผ่านนิทานจำนวน 105 เรื่อง จากนิทานชีวิต (novella) นิทานประจักษ์ (sage) นิทานอธิบายเหตุ (explanatory tale) นิทานประเพณี การสร้างผ่านเพลงจำนวน 906 เพลง ได้แก่ เพลงสร้างโลก เพลงบอกเล่า เพลงที่เล่นตามเทศกาล เพลงรัก เพลงประจำวัน เพลงสมัยใหม่ จากการวิเคราะห์โครงเรื่องในตำนาน นิทานและเนื้อเรื่องของเพลง ได้สรุปตัวละครหญิงตามบทบาทจากตำนาน นิทาน และเพลงข้างต้นเหล่านี้และจำแนกเป็น 5 ตัวละครประเภทหลัก ได้แก่ ตัวละครเทพธิดา ตัวละครวีรสตรี ตัวละครแม่ ตัวละครภรรยาและตัวละครหญิงพรหมจรรย์

1.2 การสร้างผ่านตัวละคร

จากการศึกษาการสร้างตัวละครพบว่า การสร้างตัวละครหญิงจำแนกเป็น 5 ประเภทได้แก่ ตัวละครเทพธิดา ตัวละครวีรสตรี ตัวละครแม่ ตัวละครภรรยาและตัวละครหญิงพรหมจรรย์ ดังนี้

ตาราง 1-2 จำนวนการสร้างตัวละครหญิงในแต่ละประเภท

ประเภทหนังสือ ตัวละครผู้หญิง	ตำนาน (ร้อยละ)	นิทาน (ร้อยละ)	เพลง (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)
เทพธิดา	11 (40.74%)	6 (22.22%)	10 (45.45%)	27 (18.12%)
วีรสตรี	0 (0%)	10 (83.33%)	2 (16.67%)	12 (8.05%)
แม่	3 (13.64%)	14 (63.64%)	5 (22.73%)	22 (14.76%)
ภรรยา	0 (0%)	41 (97.62%)	1 (2.38%)	42 (28.19%)
หญิงพรหมจรรย์	0 (0%)	46 (100%)	0 (0%)	46 (30.87%)

จากความแตกต่างในจำนวนของแต่ละตัวละครสะท้อนถึงความถี่ในการเล่าเรื่องซ้ำของตัวละครหญิง จากจำนวนสูงไปถึงต่ำใน 5 ตัวละครตามลำดับ ได้แก่ พรหมจรรย์ ภรรยา เทพธิดา แม่ และวีรสตรี ชาวปู้ยี่มีความคาดหวังต่อภาพลักษณ์ของหญิงพรหมจรรย์สูงกว่าภาพลักษณ์อื่น ซึ่งสอดคล้องกับผลลัพธ์การสร้างภาพลักษณ์จากโครงเรื่องและตัวละคร โดยความคาดหวังของชาวปู้ยี่ต่อพรหมจรรย์ได้ครอบคลุมภาพลักษณ์อีกสี่ ได้แก่ ความงามทั้งกายและใจ ความกล้าหาญ ภูมิปัญญา ยึดถือความรัก ความกตัญญู การต่อสู้ การอุทิศตน การเสียสละ ฯลฯ นอกจากนี้ ในบทบาทของเทพธิดานั้น หญิงพรหมจรรย์มีบทบาทมากกว่าแม่และภรรยา และมีการบูชาเทพธิดาหญิงพรหมจรรย์ ส่วนความคาดหวังที่มีต่อสตรีมีแนวโน้มที่จะมีภาพลักษณ์ของชาตินิยมส่วนบุคคลและการต่อต้านจากชนชั้นล่าง ความเป็นไปได้ค่อนข้างน้อยที่ผู้หญิงจะได้รับการยอมรับและได้รับบทบาทที่เป็นวีรสตรีในแง่มุมหนึ่ง

จากการศึกษากระบวนการสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิงผ่านโครงเรื่องพบว่าการวางโครงเรื่องภายใต้โครงสร้างเรื่องเล่าเป็นพื้นฐานการสร้างตัวละคร และตัวละครหญิงถูกนำเข้าไปในแต่สถานะ จะสร้างให้มีบทบาทในการดำเนินเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบเพื่อสอดคล้องกับแก่นเรื่อง โดยโครงเรื่องเป็นกรอบการสร้าง แก่นเรื่องเป็นแนวทางในการสร้าง การเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง และวิกฤตของเหตุการณ์เป็นขั้นตอนในการสร้าง เพื่อแสดงพฤติกรรม นิสัย กายภาพของตัวละครออกมา และจากความขัดแย้งของเหตุการณ์เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครกับแก่นเรื่อง เพื่อเห็นอุดมการณ์ของการสร้างภาพลักษณ์ จึงนำไปสู่การคลี่คลายของเรื่องจนจบ ในกระบวนการนี้ได้เห็นผลลัพธ์จากพฤติกรรมที่มีต่ออุดมการณ์ในการสร้าง

ในกระบวนการสร้างภาพลักษณ์ในแต่ละสถานะผ่านตัวละครหญิงนี้ จึงนำมาเรียงร้อยเข้าด้วยกันตามแบบแผนการสร้างตัวละครในองค์ประกอบวรรณกรรมในตำนาน นิทานและเพลง โดยการสร้างตัวละครหญิงที่นำมาใช้ในกระบวนการสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิงทั้งในตัวละครเทพธิดา ตัวละครวีรสตรี ตัวละครแม่ ตัวละครภรรยาและตัวละครหญิงพรหมจรรย์ ได้แก่ จำนวนตัวละคร ประเภทของตัวละคร โครงสร้างตัวละคร ลักษณะตัวละคร และการปรากฏตัวของตัวละคร ด้วยกระบวนการวางโครงเรื่องและการสร้างตัวละครหญิงจึงนำไปสู่การสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิงได้ตามกระบวนการ และได้เห็นวาทกรรมปิตาธิปไตยที่เข้ามาครอบงำผู้หญิงกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี้ ซึ่งก็คือ กระบวนการสร้างภาพลักษณ์เทพธิดาที่เน้นบทบาทหน้าที่ในระดับค่อนข้างสูงในการสร้างโลก การให้กำเนิดแต่คุณลักษณะของตัวละครมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ระดับต่ำ ภาพลักษณ์เทพธิดาที่มีลักษณะความเป็นมนุษย์และความเป็นธรรมชาติได้สร้างขึ้นผ่านโครงสร้างวรรณกรรม กระบวนการสร้างภาพลักษณ์วีรสตรีตามอุดมคติที่สังคมกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี้คาดหวังผ่านการวางโครงเรื่องและการสร้างตัวละครวีรสตรีที่เน้นการต่อสู้ในความเป็นวีรสตรีและความเป็นผู้หญิงที่มีความสัมพันธ์กับเพศชายเป็นหลัก กระบวนการสร้างภาพลักษณ์แม่จะมีลักษณะการวางโครงเรื่องและตัวละครที่แม่มีภาพลักษณ์เชิงบวกกับภาพลักษณ์เชิงลบทำให้ภาพลักษณ์แม่ที่มีลักษณะคู่ตรงข้ามได้สร้างขึ้น กระบวนการสร้างภาพลักษณ์ภรรยาจากการการวางโครงเรื่องและตัวละครภรรยาตามภรรยาในอุดมคติและภรรยาในพื้นที่ครอบครัวและกระบวนการสร้างภาพลักษณ์หญิงพรหมจรรย์ จะมีความงาม และการยึดถือความรัก

เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิตตามลักษณะการวางโครงเรื่องและการสร้างตัวละคร และเป็นลักษณะภาพลักษณ์รวมของผู้หญิงพหุวัฒนธรรมในตำนาน นิทานและเพลง

2. วิเคราะห์ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในตำนาน นิทาน เพลงของกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี้

จากกระบวนการสร้างนี้ได้เห็นตำนาน นิทานและเพลงของกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี้จึงเป็นพื้นที่ในการตีความและการยืนยันบรรทัดฐานของบทบาททางเพศ จากมิติระหว่างเพศหญิงกับเพศชาย จึงทำให้ภาพลักษณ์ที่สร้างขึ้นมีลักษณะคู่ตรงข้าม ได้แก่ ภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่นิยมตามชนบ และภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่นิยมผ่านมโนทัศน์ของผู้หญิง

2.1 ภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่นิยมตามชนบ

ภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่นิยมตามชนบ เป็นภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่สร้างไปตามสังคมคาดหวัง เป็นจินตนาการร่วมของกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี้ที่มีต่อผู้หญิงโดยผ่านการบอกเล่าจากตำนานและนิทานเป็นหลัก การบอกเล่าแบบนี้เป็นรูปแบบที่มีลักษณะเชิงบรรทัดฐานได้แฝงค่านิยมหลักของสังคมที่มีต่อผู้หญิง ให้ผู้หญิงปฏิบัติตามชนบให้มีลักษณะเช่นใด จะได้รับการชื่นชม โดยจำแนกเป็น 3 ภาพลักษณ์ ดังนี้

2.1.1 ภาพลักษณ์กายภาพนิรันดร์

ตำนานและนิทานของกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี้ สร้างเทพธิดารับบทบาทเป็นผู้สร้างหรือผู้ประกอบสร้างโลก และการให้กำเนิดโดยร่างกายของเทพธิดา มีลักษณะได้มาแต่กำเนิดและลักษณะนิรันดร์ ดังข้อความที่เป็นตัวอย่างต่อไปนี้

“นางฟ้าครนเอาหัวนมทั้งสองกลายเป็นยอดเขา จมูกกลายเป็น
ถ้ำ เข้ากลายเป็นหิน สะดือกลายเป็นสปริง เอ็นที่เท้ากลายเป็นสปริงภูเขา
นิ้วมือขวากลายเป็นต้นไม้ สร้อยคอกลายเป็นเถาวัลย์ หูกลายเป็นดอกไม้
ผมกลายเป็นหญ้าเขียวขจี ปลายลิ้นกลายเป็นยาสมุนไพรน้อยชนิด
ตาและคิ้วกลายเป็นนกหลายชนิด ฟันหน้ากลายเป็นยา และฟันท้าย
ก็กลายเป็นสัตว์ร่ายกว่าชนิด” (นิทานนางฟ้าครน, 1989:222) “เหลียน
หรงควักลูกตาขวาของเธอออก..... จากนั้นร่างกายของเธอก็เริ่มไหม้
จนกลายเป็นดวงสีขาวเปล่งประกายด้วยแสงและโอบอุ้มลู่อ่อนฟ้า”
(ตั้งวันกับเหลียนหรง, 1989:10-13)

เทพธิดาให้กำเนิดสรรพสิ่งในโลกโดยไม่ต้องมีเทพเจ้าคู่ครองชาย เน้นความสมบูรณ์และการมีพลังอันศักดิ์สิทธิ์ของอวัยวะแต่ละส่วนในร่างกาย เช่น หัวนม จมูก เข้า สะดือ เอ็นเท้า นิ้วมือ คอ หู ผม ปลายลิ้น ตา คิ้ว และฟัน ยังมีลักษณะการให้กำเนิด คือ การที่ตัวละครเทพธิดาเป็นผู้ให้กำเนิดเทพธิดา เทพเจ้าองค์สำคัญ หรือการให้กำเนิดมนุษย์ ดังตัวอย่างข้อความต่อไปนี้

“เทพธิดาเทียนเหอกำลังตั้งครรภ์ เทียนเหอกำลังมีลูก ฤดูหนาว
เก้าสิบเก้าฤดูผ่านไป ฤดูใบไม้ผลิเก้าสิบเก้าฤดูผ่านไป เด็กหญิงตัวเล็ก ๆ
คนหนึ่งเกิดมาด้วยมีใบหน้าที่ขาวกระจ่างใส” (สร้างสรรพสิ่ง, 1997:15-21)
“พี่น้องแต่งงานแล้ว ได้ลูกที่เป็นหินลับ พี่น้องใช้หินลับทำแปรง โยนแปรง
ไปทุกทิศทาง ที่ไหนมีแปรงที่นั่นก็มีมนุษย์ และได้สร้างเป็นหมู่บ้านที่มี
นามสกุลเดียวกัน” (น้ำท่วมโลก, 2014:53)

ภาพลักษณะการให้กำเนิดของเทพธิดา ร่างกายของผู้หญิงถูกกำหนดภายใต้ระเบียบวินัยทางสังคมและวัฒนธรรม นั่นก็คือ ต้องแต่งงานกับพี่ชายตัวเองและสร้างมนุษย์ ซึ่งผิดข้อห้ามของจริยธรรมที่ไม่ให้พี่น้องแต่งงานกัน เห็นได้ว่าเมื่อจริยธรรมมีความขัดแย้งกันกับความต้องการของสังคมหรืออำนาจ บทบาทก็เปลี่ยนไปตามไปด้วย จริยธรรมที่ไม่ให้พี่น้องแต่งงานกันเป็นระเบียบวินัยที่สังคมสร้างขึ้นเพื่อให้ผู้คนปฏิบัติตาม ข้อระเบียบเปลี่ยนแปลงได้ตามความต้องการของอำนาจ ร่างกายเป็นทั้งสิ่งมีอยู่และเป็นสิ่งที่สร้างขึ้น (Moore, 1994) ร่างกายของผู้หญิงเป็นการสะท้อนกระบวนการวินัยทางกายภาพของผู้หญิงภายใต้อำนาจเพศชายจากภาพลักษณ์กายภาพสร้างโลกนิรันดร์ตกเป็นภาพลักษณ์กายภาพให้กำเนิด

2.1.2 หญิงงาม: ภาพลักษณ์ความงามในอุดมคติ

หญิงงามในตำนานนิทานเป็นภาพลักษณ์อุดมคติที่มีลักษณะงามทั้งกายภาพและการแต่งกายตามความจินตนาการที่มีต่อผู้หญิงงามจากสังคมหรือผู้สร้าง ดังตัวอย่างที่เป็นข้อความต่อไปนี้

“คิ้วโก่งได้รูปและใบหน้าสดใส งามเหมือนดอกไม้และหยก” (นิทาน หวายไร่รัก, 1989:328) “ผมยวและคำ ดวงตาโปร่งใส รูปร่างผอมเพรียว สวยงามเหลือเกิน” (ประสบการณ์ที่น่าอัศจรรย์ของปิงผู้, 1963:120) “นัยน์ตาสวยสองส่วนดูเด่นชัดบนใบหน้าเรียว สว่างใส จมูกไม่สูงไป ไม่สั้นไป ปากไม่ใหญ่หรือเล็กเกิน และลำตัวไม่สูงหรือสั้น งามเหมือน นางฟ้า” (นิทานเรื่องเล่าลูกอมโปโป, 1989:272) “เมื่อสาวอายุได้สิบแปด ดวงตาที่สดใสของเธอร่วงกับพระจันทร์เต็มดวง และใบหน้าสีชมพูของเธอ เปรียบเสมือนลูกท้อเดือนพฤษภาคม” (การเลือกคู่, 2010: 214)

“ผมสีดำเข้มของเธอมัดด้วยคาดผมสีแดงสด ผ่ากันเป็นนัยน์ตาด้วย รูปใหม่ เครื่องประดับเงินบนศีรษะ มือ และหน้าอกของเธอดังกริ่ง” (มังกรปู้ยี้, 1989: 177) “ผีเสื้อที่ปักอยู่ตรงทรวงอก เหมือนผีเสื้อที่บินอยู่ ผ่ากันเป็นลายดอกไม้สีเขียว คู่ด้วยดอกสาหล่าสีชมพู เขียวชุ่ม ห่อหุ้มด้วยผ้าคลุมไหล่สีเขียว ทำให้หน้าดูสดใสมากกว่าดอกบัวที่โผล่ขึ้นจากน้ำ” (ภูเขาม้า, 2010: 79)

เห็นได้ว่าหญิงงามจะเป็นสาววัย คิ้วโก่งได้รูป แววตาสดใส หน้ารูปไข่ แก้มแดง ผมยวดำ มีชีวิตชีวา นอกจากนี้ยังต้องงามด้วยการแต่งกาย โดยมีฝีมือในด้านทอผ้า การทำเป็นชุดการแต่งตัวและเครื่องแต่งตัว เครื่องประดับและชุดเสื้อผ้าเป็นสัญลักษณ์สำคัญของความงาม แต่เป็นวัตถุที่ต้องคู่กับร่างกาย มีบทบาทเสริมความสวยงามให้ผู้หญิง เครื่องประดับและชุดเสื้อผ้านอกจากเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมกลุ่มชนแล้ว ยังเป็นเครื่องหมายที่สำคัญในการแบ่งแยกเพศหญิงกับเพศชายในระดับหนึ่ง หญิงงามต้องประกอบด้วย การใส่ผ้านุ่ง การห่อผ้าคลุมผมห่มเกล้าขาวสวย ใส่ชุดที่ปักเย็บ ซึ่งเป็นเครื่องประดับที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี้ จากมุมมองสตรีนิยม ภาพลักษณ์งามทางการแต่งกายที่เป็นมาตรฐานเดียวกันและการเป็นเอกลักษณ์แบบนี้ เป็นสัญลักษณ์ของระเบียบวินัย (Discipline) ทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีต่อร่างกายของผู้หญิง

2.1.2 ภรรยา: ผู้หญิงในพื้นที่ครอบครัว

ภรรยามักได้รับการสั่งสอนและกำหนดหน้าที่ตามบรรทัดฐานและความคาดหวังของครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งความปรารถนาของสามี ภาพลักษณ์ภรรยาที่ตามชนบจะมีลักษณะเชื่อฟัง มีน้ำใจ อดทนและปรนนิบัติสามี เพื่อให้สอดคล้องกับโครงสร้างอำนาจภายในครอบครัว ดังข้อความต่อไปนี้

“เมื่ออยู่บ้านก็ทำตัวในบ้าน เมื่อไปเล่นกับเพื่อนๆ ก็เที่ยวให้สนุก เมื่อเยี่ยมบ้านญาติก็ทำตัวเหมาะสม เดือนมีนางานยุ่งในสวน เดือนเมษาจะยุ่งงานทุ่งนา สามีภรรยาตื่นเข้าด้วยกัน จะได้กินข้าวเช้า แบบนี้ก็จะมีความสุข เจ้าป่าเจ้าเขาคุ่มครอง อย่าลืมคำสั่งของแม่นะลูก”(นิทานพื้นบ้าน, 1959: 265) “ภรรยาเห็นว่าบ้านอยู่ในสภาพทรุดโทรม มีน้ำรั่ว และมีลมพัดแรง เมื่อสามีออกไปตัดฟัน เธอจึงใช้มือชี้ บ้านที่ทรุดโทรมเปลี่ยนเป็นบ้านหลังใหม่ที่มีกำแพงหินและหลังคาหิน เมื่อจิโบกลับมาถึงเห็นบ้านใหม่เอี่ยมและกับข้าวอร่อยของภรรยาที่เตรียมไว้ด้วย” (หายไร่รัก, 1989: 260-266)

ภรรยาแสดงบทบาทหลายด้านของภรรยาในพื้นที่ครอบครัว ซึ่งรวมถึงการดูแลบ้าน การจัดการสถานการณ์ต่าง ๆ และการดูแลสามี ภรรยาในทั้งสองข้อความมีบทบาทสำคัญในการจัดการและปรับปรุงสภาพแวดล้อมในบ้าน เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมประจำวันและความใกล้ชิดกับสามี เตรียมอาหารและทำให้บ้านดูดีซึ่งแสดงถึงความรับผิดชอบและความใส่ใจที่มีต่อครอบครัว

2.2 ภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่นิยมผ่านมโนทัศน์ของผู้หญิง

เพลงทำให้ผู้หญิงมีโอกาสนำพื้นที่ถ่ายทอดประสบการณ์โดยรวมของภาพลักษณ์ของผู้หญิง “อารมณ์ ความรู้สึกของผู้หญิงจีนเฉพาะที่นั่นที่นั่นที่สามารถแสดงได้อย่างกล้าหาญ น่าพอใจ และไม่สะทกสะท้าน” (Zheng Zhenduo, 1954) ที่มีต่อความงาม ความรักการแต่งงาน ครอบครัว

2.2.1 “แรงงาน ความงาม” : ปฏิกริยาโต้กลับและภาพลักษณ์ใหม่ทางสังคม

ความงามในเพลงได้ตอบด้วย ภาพลักษณ์ผู้หญิงแรงงานและภาพลักษณ์ “กำลังแรงงานทางสังคม” ความงามจากปัจเจกบุคคลเปลี่ยนเป็นแรงงานประสิทธิภาพในการผลิต ดังข้อความต่อไปนี้

“ฝนตกหนักเมื่อเราออกไปข้างนอก ทำให้รองเท้าของเราเปียกหมด รองเท้าเปียกแล้วไม่เป็นไร ขอให้เก็บเกี่ยวพืชพันธุ์ได้เยอะก็พอ” (เพลงการผลิตเป็นอันดับแรก, 1962:232) “สมัยก่อนมีแต่ผู้ชายไถนา ผู้หญิงถูกดูว่าทำอะไรไม่ได้ นับตั้งแต่การมีพรรคคอมมิวนิสต์ ผู้หญิงไถนาได้ดีกว่าผู้ชาย” (เพลงสมัยใหม่, 1962:199) “สหกรณ์ประชาชนลือหยวน มีทีมงานหญิงเก่งๆ ทีมหนึ่ง ได้ยื่นคำชี้แนะสืบประการของประธานเหมา รับผิดชอบตามทีมงานหญิงเป็นผู้นำในการพัฒนาพื้นที่ไถนา สวน เชื้อน และทุ่งนา ทีมหญิงดูแลทีมอย่างตั้งใจภายใต้การนำของหัวหน้าทีมสหหายหลงอ๋อจื่อ ใส่ปุ๋ยคอก แบนน้ำไปรดน้ำพืช โดยเฉพาะข้าวฟ่างกับอ้อย เหงื่อไหลเต็มตัวและไม่อยากพักผ่อนเลย” (ทีมงานหญิง, 1959:376)

หญิงงามจะงามด้วยมีกำลังการผลิตในการสร้างสังคมนิยม จะงามด้วยในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของชนชั้นกรรมาชีพ ความงามคือมีกำลังและภาคภูมิใจในการสร้างสังคมนิยม ความงามของศิลปะวัฒนธรรมไม่ใช่งามเพราะเป็นเครื่องแต่งชุดในการแต่งกาย งามเพราะว่า การทอผ้าเร็ว การใช้เครื่องทอผ้าที่เร็วกว่าทอด้วยมือ จำนวนปริมาณของผ้าที่ทอ ใครที่ทอผ้าเร็ว กำลังการผลิตที่สูง ผู้หญิงคนนั้นก็ “งาม” ดังในเพลงที่ร้องว่า “ทำไมดอกไม้ปักถึงสวยจัง ทำไมดอกไม้ผ้าบาติกถึงมีกลิ่นหอม เพราะแรงงานของเราทำให้ดอกไม้สวยงาม ดอกไม้จึงมีกลิ่นหอม” (เพลงปักเย็บ, 1959:131) เพลงที่สรรเสริญยกย่องผู้หญิงในการทอผ้า เกษตรกรรม การทำผ้าบาติก งานเย็บปักถักร้อย ฯลฯ จึงไม่ได้จำกัดอยู่ที่ความงามภายนอกของบุคคลหรือบทบาททางเพศแบบดั้งเดิมอีกต่อไป แต่เน้นย้ำถึงแรงงานที่มีส่วนสนับสนุนต่อการสร้างสังคมนิยม

2.2.2 “สะใภ้नाสงสาร”: ความอัดอั้นในชีวิตภรรยา

ภาพลักษณ์ของ “สะใภ้नाสงสาร” ที่บอกเล่าผ่านผู้หญิงร้องเพลง โดยมีลักษณะจากอารมณ์ความรู้สึกที่มีความกังวลจากการเปลี่ยนสถานะลูกสาวเป็นภรรยา การลาจาก “สถานที่ร้องเพลงบ่อย คนที่รัก เพื่อนสนิท บ่อน้ำและเครื่องอุปโภคบริโภคในตำนาน” (เพลงแต่งงาน, 1959:33) ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสัญลักษณ์ของสถานะลูกสาว แสดงความเสียใจที่การลาจากชีวิตที่ผ่านมา และความกังวลต่อการเปลี่ยนสถานะทางสังคมที่เป็นภรรยา การที่ “ฉันไม่รู้ว่าจะอาหารที่บ้านสามีจะเปรี้ยวหรือเผ็ด” “ไม่รู้ว่าจะต้องเสียใจอีกนานแค่ไหน” (เพลงแต่งงาน, 1959:36) แสดงถึงความไม่แน่นอนและความทุกข์ทางอารมณ์ของผู้หญิงเมื่อต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมในชีวิตการแต่งงาน รู้สึกวิตกกังวลและอัดอั้นเมื่อเผชิญกับความคาดหวังในการใช้ชีวิตครอบครัวใหม่ที่กำลังจะมาถึง “แม่เลี้ยงฉันมีคำดั่งทองคำ แต่งานกับสามีไม่เป็นคน” (เพลงแต่งงาน, 1959:36) การเปลี่ยนแปลงนี้มักจะมาพร้อมกับความท้าทายและการต่อต้านค่านิยมส่วนบุคคลและความเป็นอิสระ

ในเพลงร้องว่า “น่าเสียดายที่สาวปากชมพูมีสามีแก่ แม้ว่าฉันจะให้ปลาริมแม่น้ำ ยืมให้กับพี่พลริมหุ้ง แต่ร้องให้ต่อหน้าพ่อแม่ ไม่ว่าคุณจะให้ร้องให้มากแค่ไหน ก็จะไม่ขายหัวเพื่อซื้อคุณ นอนบนเตียงและหมอนทองก็เศร้า” (เพลงน่าเศร้า, 1959:24) สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างในด้านคุณภาพชีวิตกับอารมณ์ความรู้สึกแท้จริงที่เกิดจากการแต่งงาน และความไม่พอใจต่อความแตกต่างระหว่างวัยของสามีภรรยา ถึงแม้ว่า “นอนบนเตียงและหมอนทองก็เศร้า” ผู้หญิงก็ดูหมิ่นและรังเกียจสามีของเธอ ที่ “น่าเกลียดราวกับหมูที่มีซี่กระดูก” จนทำให้เธออยากจะ “เอาไปฆ่าที่สะพานเจ็ดหลุม” (เพลงรังเกียจสามี, 1959:131) เป็นการแสดงความไม่พอใจและความผิดหวังในชีวิตแต่งงานด้วยการดูถูกหน้าตาของสามี เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความอัดอั้น (suppression) ทางร่างกายและอารมณ์ความรู้สึกที่ผู้หญิงเผชิญกับชีวิตการแต่งงานที่แท้จริง

2.2.3 “ผู้หญิงครอบครองท้องฟ้าครึ่งหนึ่ง” การเคลื่อนไหวความเสมอภาคทางเพศในพื้นที่ครอบครัวและพื้นที่ทางสังคม

“ผู้หญิงครอบครองท้องฟ้าครึ่งหนึ่ง” (women can hold up half the sky) เป็นวลีใหม่ที่กล่าวถึงผู้หญิงในสมัยเหมาเจ๋อตง โดยเน้นบทบาทของผู้หญิงในการสร้างสังคมนิยมซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของการเปลี่ยนแปลงฐานะของผู้หญิงในด้านสังคม

วัฒนธรรมและพื้นที่สาธารณะ ผู้หญิงถูกแจ้ง (อบรม) ว่า ผู้หญิงสามารถครอบครองท้องฟ้าได้เหมือนผู้ชาย (Zhong Xueping, 2009) และเป็นสัญลักษณ์ของขบวนการปลดแอกสตรีในประวัติศาสตร์จีน โดยรัฐบาลเป็นผู้ริเริ่มการเคลื่อนไหวให้ผู้หญิงเข้าทำงานในพื้นที่สังคมดังข้อความที่เป็นตัวอย่างต่อไปนี้

“สังคมเก่ามีตมมมาก ผู้หญิงไม่มีสิทธิ ต้องถูกสามีควบคุม พอแม่สามีรังเกียจ หากคุณต้องการออกไปนอกบ้านบ้าง ทั้งครอบครัวไม่เอ่ยปากอนุญาต คิดไปคิดมาน้ำตาไหล ภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ผู้หญิงสามารถครองท้องฟ้าได้ครึ่งหนึ่ง ให้ฉันได้ไปทั่วทุกมุมโลก” (เพลงยกย่องพรรค, 1959:245)

ผู้หญิงมีโอกาสในการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น การใช้อุปกรณ์การเกษตรใหม่ เครื่องจักรใหม่ การทำปุ๋ย ดังในเพลงบอกเล่าว่า “ฉันสามารถไปได้ในทุกสาขาอาชีพ ฉันทำงานในอุตสาหกรรมเพื่อสร้างเครื่องจักร ฉันทำงานด้านเกษตรกรรมเพื่อเพาะปลูก ตอนนี้เรามีพรรคคอมมิวนิสต์ ผู้หญิงก็สามารถมีวันนี้ได้” (เพลงผู้หญิงครอบครองครึ่งท้องฟ้า, 1989:117) “เครื่องมือการเกษตรแบบใหม่สามารถไถนาได้ลึกขึ้นและใช้งานง่าย หญิงวัย 18 ปี เรียนได้ ทำให้ทำงานมากกว่า เร็วกว่า และประหยัดเวลากว่า” (เพลงยกย่องพรรค, 1959:314)

การเคลื่อนไหวสตรีจีนทำให้ผู้หญิงมีความเสมอภาคทางเพศ ได้มีโอกาสจากพื้นที่ครอบครัวสู่พื้นที่สังคม และผู้ร่วมสร้างประเทศชาติ ทำให้ผู้หญิงจีนมีการปรากฏตัวในสาขาอาชีพที่เคยมีมาก่อน และเป็นภาพลักษณ์ของผู้หญิงสมัยใหม่และเปลี่ยนแปลงตามนโยบายของประเทศ ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในพื้นที่สังคมมีลักษณะการเคลื่อนไหว ความเสมอภาคทางเพศและการสร้างชาติ

อภิปรายผลการวิจัย

ข้อค้นพบจากการศึกษาเรื่อง ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในตำนาน นิทานและเพลงของกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี้สามารถนำมาอภิปรายผลรวมกับแนวคิดทฤษฎี โดยนำเสนอว่า ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในตำนาน นิทานและเพลงไม่ใช่แค่ภาพลักษณ์หรือภาพบรรทัดฐาน

แบบผู้หญิงเชิงอุดมคติ ซึ่งเป็นภาพเหมารวมที่ได้รับอิทธิพลจากวรรณกรรมพื้นบ้านแบบดั้งเดิม (traditional) แต่งานวิจัยนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายและความสลับซับซ้อน ความหลากหลาย (difference) ของภาพลักษณ์ของผู้หญิงในตำนาน นิทาน และเพลง สอดคล้องกับซีโมน เดอ โบวัวร์ (Simone de Beauvoir) ผู้หญิงกลายเป็น “เพศที่สอง” ไม่ได้ถูกกำหนดโดยเงื่อนไขทางชีววิทยาโดยกำเนิด แต่เป็นเพราะวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ลูซ ชิริกอารีย์ (Luce Irigaray) ที่เสนอว่า ผู้หญิงมีความแตกต่างกับเพศชายตามจินตภาพ (the imaginary phase) และเป็นการมองผู้หญิงตามความคิดของเพศชาย แต่รูปแบบทางชีววิทยาของผู้หญิงมีความหลากหลาย และจะเต็มไปด้วยความเป็นไปได้ที่ไม่สิ้นสุด

กระบวนการสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิงในตำนาน นิทานและเพลงของกลุ่มชาติพันธุ์ งานวิจัยนี้ได้แสดงให้เห็นองค์ประกอบวรรณกรรมที่ทำหน้าที่หรืออธิบายผ่านโครงเรื่อง หมายความว่า โครงเรื่องเป็นกรอบความคิดสำคัญที่กำหนดบทบาทหน้าที่ของตัวละครในวรรณกรรมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับกลุ่มการศึกษาวรรณกรรมที่ศึกษาโครงสร้างของวรรณกรรม ได้แก่ ัญญา สังขพันธานนท์ (1996) ในการวิเคราะห์โครงสร้างของโครงเรื่อง ปริญา เกื้อหนุน (1994) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงเรื่องกับการสร้างตัวละคร และเพิ่มการอธิบายตามการศึกษาของ นพพร ประชากุล (2009) ในประเด็น ความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งของเรื่องกับตัวละครและความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครในเรื่อง

ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในตำนาน นิทานและเพลงของกลุ่มชาติพันธุ์แตกต่างจากการศึกษาของผู้หญิงเชิงอุดมคติในตำนานนิทานที่ผ่านมา ได้แก่ Ma Yida (2001) ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในวรรณคดีพื้นบ้านกลุ่มชาติพันธุ์ฮาซาชื่อ เน้นการอธิบายภาพลักษณ์เป็นแบบอย่างของผู้หญิงในด้านความรักและอิสระ Bao Tianhua (2013) ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในวรรณคดีของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง ที่เสนอภาพลักษณ์ของผู้หญิงเป็นแนวทางการเสริมสร้างสุนทรียะของผู้หญิงตามชนบท Zhang Yanan (2020) ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในวรรณคดีกลุ่มชาติพันธุ์ซิปี้ เน้นผู้หญิงให้เป็นผู้ที่มีความสามารถพิเศษ ผู้ที่มีคุณธรรม ผู้ที่ฉลาด เป็นแบบอย่างให้กับผู้หญิงในการดำรงชีวิต ภาพลักษณ์ของผู้หญิงปู้ยี้โดยเฉพาะที่ปรากฏในวรรณกรรมประเภทเพลงสมัยใหม่หรือเพลงประจำถิ่นนี้จะมีภาพลักษณ์ผู้หญิง

ในฐานะผู้ร่วมสร้างชาติ แรงงานการผลิต ผู้หญิงมีอำนาจในการตัดสินใจในครอบครัว ผู้มีการตัดสินใจในการแต่งงานและต่อต้านบทบาทภรรยาอุดมคติ

ตามประเด็นภาพลักษณ์ของผู้หญิงผ่านเพลง ซึ่งเป็นการต่อรองภาพลักษณ์เชิงอุดมคติที่ปรากฏในตำนานนิทาน เพื่อแสดงความเสมอภาคในพื้นที่สังคม ตามลักษณะของภาพลักษณ์ผู้หญิงที่ปรากฏในเพลงสามารถนำมาอภิปรายร่วมกับงานวิจัยชิ้นอื่นในเพลงสร้างภาพลักษณ์ของสมบัติ สมศรีพลอย, ธิดาวัฒน์ สุพทุธิกุล, ภาสินี คำสีส (2019) ภาพลักษณ์และบทบาทผู้หญิงจากเพลงลูกทุ่งในปี พ.ศ. 2557 – 2561 งานวิจัยของสันติทิพนา (2018) ภาพลักษณ์ผู้หญิงสมัยใหม่ในบทเพลงลูกทุ่งของโบเตย อาร์สยาม ซึ่งได้แสดงให้เห็นถึงพื้นที่การสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิงเชิงปัจเจกที่มีการเปลี่ยนแปลงจากชนบท ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในเพลงกลุ่มชาติพันธุ์ปູยแสดงให้เห็นถึง ผู้หญิงได้นิยามภาพลักษณ์ด้วยบทบาทการสร้างชาติภายใต้บริบทการปลดแอกสตรีพร้อมกับการปฏิบัติของเงินววรรณกรรมสร้างกลไกที่ดึงดูดผู้หญิงเข้ามาช่วยในการสร้างชาติและการเปลี่ยนแปลงบริบททางสังคม ความเป็นอยู่ของผู้หญิงเชื่อมโยงกับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม กล่าวได้ว่า “เพลงของชาติพันธุ์ปູยเป็นกลไกหนึ่งที่ทำหน้าที่สร้างผู้หญิงให้มีบทบาทในทางเศรษฐกิจและสังคม”

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) สถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการศึกษาข้างต้นมาเป็นแนวทางส่งเสริมการศึกษาวรรณกรรมกลุ่มชาติพันธุ์ในเชิงวิจารณ์เพื่อเปิดพื้นที่การศึกษาวรรณกรรมให้มากขึ้น

2) ผลการศึกษาข้างต้นเป็นแนวทางการส่งเสริมให้ผู้หญิงมีบทบาทแสดงตัวตนที่ปราศจากอิทธิพลของวัฒนธรรมชายเป็นใหญ่ วรรณกรรมเป็นพื้นที่ผู้หญิงได้สร้างหรือแสดงภาพลักษณ์ของตนเองที่ทำให้ภาพลักษณ์ของผู้หญิงมีความสมบูรณ์ในเชิงอัตลักษณ์เพศหญิง

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาประวัติศาสตร์ในกระบวนการสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิง เพื่อให้เห็นถึงบทบาทในการสร้างภาพลักษณ์ และจะทำให้เห็นการประกอบสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่เด่นชัดขึ้น

2) ควรมีการศึกษากลวิธีทางภาษาที่นำมาวิเคราะห์โวหาร (figures of speech) และสัญลักษณ์ (symbol) ทั้งรูปธรรมและนามธรรมในการรับรู้และถ่ายทอดจากผู้สร้างว่าองค์ประกอบการสร้างจากแนวคิดภาษาที่สื่อถึงภาพลักษณ์ของผู้หญิง

3) ควรมีการศึกษาด้านการวิจารณ์ภาษาปดาดิปไตยในการใช้คำที่สร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิง

เอกสารอ้างอิง

- กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2537). *วรรณคดีวิจารณ์. (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เจตนา นาควัชระ. (2520). *ทฤษฎีเบื้องต้นแห่งวรรณคดี*. กรุงเทพฯ: โครงการตำราและคำสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธัญญา สังขพันธานนท์. (2539). *วรรณกรรมวิจารณ์. ปทุมธานี: นาค*.
- นพพร ประชากุล. (2552). *ยกอักษรร ย่อนความคิด เล่ม ๑ ว่าด้วยวรรณกรรม*. กรุงเทพฯ: อานและสำนักพิมพ์วิภาษา.
- พัชรวาลี จินนิกร. (2559). *การศึกษาภาพลักษณ์ของตัวละครหญิงในวรรณกรรมเรื่องผู้ชนะสิบทิศ. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต)*, มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- วิรัช ลภีรัตนกุล. (2540). *การประชาสัมพันธ์แบบสมบูรณ (พิมพ์ครั้งที่ 8)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สันติ ทิพนา. (2018). *ภาพลักษณ์ผู้หญิงสมัยใหม่ในบทเพลงลูกทุ่งของใบเตย อาร์สยาม. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*, 20(2), 25-35.

- สาขามณฑลกุ้ยโจว สมาคมวิจัยวรรณกรรมพื้นบ้านและศิลปะจีน.นิทานพื้นบ้านกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี้ (ชุดที่ 41) (1962). กุ้ยโจว: วรรณกรรมพื้นบ้านและศิลปะของจีน.
- สาขามณฑลกุ้ยโจว สมาคมวิจัยวรรณกรรมพื้นบ้านและศิลปะจีน (1981). *วรรณคดีพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี้*. กุ้ยโจว: วรรณกรรมพื้นบ้านและศิลปะของจีน.
- สาขามณฑลกุ้ยโจว สมาคมวิจัยวรรณกรรมพื้นบ้านและศิลปะจีน.นิทานพื้นบ้านกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี้ (ชุดที่ 32) (1962). กุ้ยโจว: วรรณกรรมพื้นบ้านและศิลปะของจีน.
- สาขามณฑลกุ้ยโจว สมาคมวิจัยวรรณกรรมพื้นบ้านและศิลปะจีน (ชุดที่ 19) (1959). *ตำนาน นิทาน เทพนิยาย นิทานกลุ่มชาติพันธุ์ปู้ยี้*. กุ้ยโจว: วรรณกรรมพื้นบ้านและศิลปะของจีน.
- อรจิรา อัจฉริยะไพบูลย์. (2550). *กลวิธีสร้างภาพลักษณ์ตัวละครชายในผู้ชนะสิบทิศ*. (ปริญญาณิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- อรบุษย์ บุษย์เพชร, & พัทธลีน จิณนุ. (2564). *การประกอบสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิงสมัยใหม่ในวรรณกรรมเพลงของจ๊ะ อาร์สยาม*. Paper presented at the การประชุมหาตใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 12. วันที่ 25 มิถุนายน 2564, ผ่านonline.
- Jia Chenjiao. (2020). A study on the social life of Buyi Nationality -Taking the literature of Buyi Nationality as the center. (Master's degree of History of ethnic minorities in China), Hubei Minzu University, Hubei.
- Gu Yin.(2001). *Female Images in the literature of the Buyei Ethnic Group*. Guizhou Ethnic Studies, 21(2), 89-93.
- Huang Yiren. (1999). *History of the Buyi Nationality*. Guiyang: Guizhou People's PublishingHouse.
- Chief Editor of the Ethnic Volume Editorial Committee of the Encyclopedia of China Editorial Committee. (Ed.) (1986). Beijing: China Encyclopedia Press.

- Kate Millett. (2016). *Sexual politics*. New York City: Columbia University Press.
- Kenneth E. Bouliding. (1975). *The Image*. Chicago: University of Michigan Press.
- Li Xia. (2020). *The Female Images in the revolutionary Ballads*. Journal of Yichun University, 42(4), 80-90.
- Liu Chuanxia. (2004). *Women are Constructed--A Study of Gender in Modern Chinese Literature*. (PhD.), Shandong Normal University, Shandong.
- Luce Irigaray. (2012). *Speculum of the Other Woman*. Zhenzhou: Henan University Press.
- Moore, H. L. (1994). *A Passion for Difference*. Cambridge: Polity Press.
- Simone de Beauvoir. (2011). *The Second Sex*. Shanghai: Shanghai Translation Publishing House.
- Su Xiaohong. (2012). *The Female Images in the Folklore literature of the Hmong ethnic group: A case study of the Folklore literature of the Hmong ethnic group in the northeastern region of Guizhou Province*. (Thesis in Folklore), Guizhou University, Guiyang.
- Yao Baoxuan. (2014). *Legends of Ethnic Groups in China - Puyi, Mong and Kuo ethnic groups*. Taiyuan: Suhai Publishing House.
- Wang Zihua. (2004). *The Female Images in the Myths in ethnic groups of Yunnan Province*. Journal of Yunnan University for Nationalities, 21(1), 76-79.
- Wei Xingru, ZhouGuomao, Wu Wenyi. (1997). *Folk literature in the Mojing of the Buyei Ethnic Group*. Guizhou: Guizhou Provincial People's Press.
- Zhang Tuo. (2016). *The Female Images and culture in the "Classic of Mountains and Seas"*. Journal of Socience of Harbin Normal University, 1(32), 97-99.
- Zhang Yanan. (2020). *The Female Images in the Folklore literature of the Xibo ethnic group*. Culture Journal, 6, 59-62.

- Zhang Xuewei. (2011). *A study of the image of women in contemporary novels of the Yuhu ethnic group*. (Thesis in Literature), Central National University, Beijing.
- Zheng Zhenduo. (1954). *History of Chinese Popular Literature*. Beijing: Writers Publishing House.
- Zhong Xueping. (2009). *Four Interpretations for the Slogan "Women Hold up Half the Sky"*. Journal of Nankai University (Philosophy, Science and Social Sciences Edition), 4, 54.